

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 241/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Bajuzíkom, Námestie slobody 22/2, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 488/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 488/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 17. septembra 2015 sa na základe žaloby podanej sťažovateľom začalo pred okresným súdom konanie o náhradu škody v sume 1 207,16 € s príslušenstvom proti žalovanému [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza chronologický priebeh napadnutého konania:

- „- 17. 9. 2015 bola súdu doručená moja žaloba proti žalovanému [REDACTED] [REDACTED], o náhradu škody vo výške 1 207,16 Eur s prísl.,
- 29. 9. 2015 bol som vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku,
- 8. 10. 2015 som zaplatil súdny poplatok,
- 19. 11. 2015 bol vo veci určený termín pojednávania na deň 11. 12. 2015,
- 3. 12. 2015 bola súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania určeného na deň 11. 12. 2015, spolu s návrhom, aby súd pripustil do konania na strane žalovaného ako vedľajšieho účastníka zmluvnú poisťovňu a to [REDACTED] [REDACTED],
- túto žiadosť o odročenie pojednávania, ktorú dal žalovaný dňa 3. 12. 2015, mi súd doručil až 3. 6. 2016 – teda až po pol roku
- 11. 12. 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré som sa nedostavil, ani žalovaný a pojednávanie bolo odročené na neurčito, za účelom rozhodnutia o pribratí vedľajšieho účastníka,
- 15. 12. 2015 doručil som súdu podanie s návrhom na výsluch svedkov,
- 15. 1. 2016 dal konajúci sudca pokyn predložiť spis vyššiemu úradníkovi, vzhľadom na vstup vedľajšieho účastníka,
- 25. 5. 2016 dal sudca pokyn doručiť [REDACTED] žalobu a prílohy a návrh na pripustenie vedľajšieho účastníka a návrh bol doručený môjmu právnejmu zástupcovi,

- 22. 6. 2016 som doručil súdu prostredníctvom právneho zástupcu podanie spolu s návrhom na zmenu žalobného petitu a pripustenie vstupu ďalšej strany do konania a to Obec [REDACTED]

- 31. 10. 2016 dal sudca pokyn predložiť spis vyššiemu súdnemu úradníkovi na rozhodnutie o pribratí žalovaného v 2. rade – Obec [REDACTED],

- 8. 1. 2018 podal som sťažnosť na OS Humenné na nečinnosť a neodôvodnené prietahy vo veci, ktorá sťažnosť bola evidentne popudom na to, aby súd začal konečne vo veci konať, pretože od dátumu 11. 12. 2015, kedy bolo vytýčené jediné pojednávanie /ktoré bolo odročené/ až do dňa podania sťažnosti t. j. 8. 1. 2018 uplynuli dva roky a jeden mesiac, kedy súd hol v podstate pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej nečinný,

- až po mojej vyššie uvedenej sťažnosti zo dňa 8. 1. 2018 súd zareagoval a dňa 9. 1. 2018 pripustil, aby do konania pristúpil ďalší subjekt na strane žalovaného a to Obec [REDACTED] a to aj napriek tomu, že pokyn na tento úkon bol daný 31. 10. 2016, t. j. temer po 15 mesiacoch,

- 10. 1. 2018 súd pripustil zmenu žalobného petitu tak, že žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi 2 570,29 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % z dlžnej sumy od 1. 3. 2015,

- 10. 1. 2018 súd listinami vyzval žalovaného v 1. rade a [REDACTED] o vyjadrenie, či žalovaný v 1. rade navrhuje vstup [REDACTED] ako intervenienta a [REDACTED] vyzval, aby sa vyjadrila, či do daného konania vstupuje ako intervenient, keďže na predchádzajúcu výzvu súdu nereagovala,

- 12. 1. 2018 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovanej v 2. rade o úhradu sumy 377,45 Eur žalobcovi s tým, že zmluvná poisťovňa obce spoločnosť [REDACTED] zaslala žalobcovi dňa 26. 4. 2016 poistné plnenie vo výške 827,21 Eur,

- 15. 1. 2018 súd určil termín pojednávania vo veci na deň 27. 2. 2018,

- 17. 1. 2018 bolo doručené podanie žalovaného v 1. rade s tým, že trvá na vstupe intervenienta [REDACTED]“

Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti uvádza:

„Ako z uvedeného vyplýva, Okresný súd v Humennom bol v konaní nečinný a konanie neúmerne predĺžil, čím porušil moje základné právo na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Svoju sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky podávam z toho dôvodu, že o ochrane mnou označených základných práv nerozhoduje iný súd.

Pri uplatnení ochrany môjho základného práva som využil všetky právne prostriedky, ktoré mi právne predpisy na jeho ochranu poskytujú.

Dňa 8. 1. 2018 som podal sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedníčke Okresného súdu v Humennom, ktorá na sťažnosť odpovedala listom zo dňa 29. 1. 2018, ktorý mi bol doručený 1. 2. 2018 tak, že moju sťažnosť uznala za čiastočne opodstatnenú, aj keď v podstate sa snažila odkloniť zodpovednosť za prietahy na vyššiu súdnu úradníčku a to aj napriek tomu, že za vec zodpovedá zákonný sudca, ktorému bola pridelená.

Zároveň ma predsedníčka OS Humenné nepožiadala o ospravedlnenie, ale sama sa ospravedlnila.

Zároveň je absurdné, aby z týchto dôvodov súd nerozhodol o mojom návrhu za obdobie dlhšie ako 25 mesiacov...

Poukazujem aj na to, že príčinou neprimeranej lehoty prerokovania mojej veci je nesprávna organizácia práce konkrétneho sudcu, ako aj ďalšie nedostatky v jeho činnosti, pokiaľ ide o kontrolu podriadeného súdneho úradníka a toto je nepochybne porušením môjho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

V tejto súvislosti poukazujem na rozhodnutie II. ÚS 61/1998. Taktiež poukazujem aj na to, že aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu zapríčinila porušenie môjho ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov /IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09/.

V skutočnosti ide o vec, ktorá nie je ani právne, ani fakticky, ani dôkazne zložitá alebo náročná. Dokonca ani v liste predsedníčky OS Humenné sa nenachádza jediná zmienka o tom, že napadnuté konanie by malo mať právnu, skutkovú a dôkaznú náročnosť, prietahy sú evidentne dôsledkom zlej organizácie práce sudcu.“

Sťažovateľ v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prijal tento nález:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C/488/2015 porušené boli.

2. Okresnému súdu v Humennom prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. Ústavný súd SR priznáva finančné zadostučinenie 5 000,- Eur /slovom päťtisíc/, ktoré je Okresný súd v Humennom povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu .

4. [REDAKOVANÉ] priznáva trovy konania vo výške 325,42 Eur, ktoré je Okresný súd Humennom povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Ľuboša Bajuzíka do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Priznanie primeraného finančného zadostučinenia odôvodňuje sťažovateľ tým, že „právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádzam, mi spôsobila nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu a mala veľmi závažný vplyv na moju psychiku a to jednak na pocit bezmocnosti, pretože hoci ako žalobca nemal som žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania a keďže vzniknutá škoda bola na kúrení v mojom rodinnom dome, musel som si zabezpečiť nový kotol, samozrejme za tento zaplatiť, čím mi vznikol neplánovaný výdavok, čo vo veľkej miere ovplyvnilo negatívne moju finančnú situáciu, pretože sa žijím ako opatrovateľ v zahraničí a dokonca momentálne som aj bez zamestnania a teda bez príjmu.

Mimo tohto škodová udalosť mala vplyv aj na moje fyzické zdravie, pretože k poškodeniu vykurovacieho kotla došlo v januári 2015, kedy bolo dosť chladno, celý dom nemohol byť vykurovaný a napriek tomu, že som si požičal elektrické ohrievače, mal som vážne zdravotné problémy, ktoré následne vyústili až do zápalu dýchacích ciest, v dôsledku čoho som ani nemohol vykonávať prácu na stavbe, kde som bol v tej dobe zamestnaný, pretože bolo veľmi chladno, čím som utrpel ďalšiu finančnú ujmu.

Ďalšiu psychickú ujmu som utrpel aj v tom, že napriek informáciám z médií som bol presvedčený o tom, že súd je inštitúciou kde vládne prísny poriadok, postupuje sa, koná sa a rozhoduje sa v súlade so zákonmi Slovenskej republiky. Tento postup súdu, resp. ničím neodôvodnená nečinnosť a dokonca aj priznanie sa o založení môjho spisu medzi právoplatne ukončené, vo mne vytvorili absolútnu nedôveru k súdom v celej SR.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto k rešpektovaniu, resp. naplneniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami a v súlade so zisteniami pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti dospel k záveru, že sťažnosť v tomto čase je zjavne neopodstatnená.

Pokiaľ ide o samotný priebeh konania tu ústavný súd konštatuje, že po prvotných procesných úkonoch, je obdobie od podania návrhu sťažovateľom na pripustenie zmeny žalobného petitu a pripustenie vstupu ďalšieho subjektu na strane žalovaného 22. júna 2016 do 9. januára 2018, keď okresný súd rozhodol o tomto návrhu sťažovateľa, poznačené nečinnosťou zo strany okresného súdu.

Sťažovateľ v tomto období využil možnosť postupu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a 29. januára 2018 podal sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedníčke okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa citovaného zákonného ustanovenia zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci v tomto období prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii a úspešne ho aj využil ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Okresný súd po prijatí sťažnosti odstránil prietahy v napadnutom konaní a sťažovateľovi sa za vzniknutú situáciu ospravedlnil.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého ak sa náprava vo veci sťažovateľa zabezpečí v rámci všeobecného súdnictva, tak ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva (m. m. I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08), pričom v okolnostiach posudzovaného prípadu táto skutočnosť zakladá aj dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní.

Pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd zistil, že pojednávanie nariadené v napadnutom konaní na 27. február 2018 sa uskutočnilo za osobnej účasti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu. Pojednávanie bolo odročené na 26. apríl 2018.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že okresný súd už v napadnutom konaní plynulo vykonáva jednotlivé úkony.

Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd v súlade so svojou predchádzajúcou judikatúrou, podľa ktorej „nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05), dospel k záveru, že aj v danej veci ide o takýto prípad, pretože konanie okresného súdu nevykazuje také znaky nečinnosti, ktoré by v čase rozhodovania ústavného súdu boli ústavne významné. V okolnostiach danej veci doba konania na okresnom súde nie je neprimerane dlhá (v čase predbežného prerokovania sťažnosti napadnuté konanie trvá 30 mesiacov na jednom stupni) a v prípade sťažovateľa išlo len o ojedinelý prietah, ktorý sám osebe nedosahuje ústavne neprimeranú intenzitu. Vychádzajúc z analýzy postupu okresného súdu preto ústavný súd hodnotí sťažnosť sťažovateľa (v tomto čase) ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky

v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2018